

nt

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 40   2. oktobra 1980   Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini   Celovec   P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt   Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

NSKS zahteva
prepoved za
KHD in NDP
stran 2

Samo El Bilčovs
solidarna z
NSKS in ZSO
stran 4

100 mladincev na
pohodu sožitja
v Selah
stran 5

Tri dni so na celovski univerzi razpravljali zgodovinarji iz Avstrije, Češke, Madžarske, Jugoslavije in Združenih držav Amerike o plebiscitu in njegovih mednarodnih pogojih. Kot smo pisali, je prišlo do simpozija na pobudo slovenskih organizacij. Izvedba je bila poverjena univerzi. Simpozij je vodil prof. Rumpler (desno)

Dvojezični napisi: »Vlak se je odpeljal« - zato pa milijoni za brambovce!

»Vlak za dvojezične napise se je odpeljal« je odkrito in cinično dejal na pretekli občinski seji v Bilčovsu podžupan Franc Gasser. Zastopniki Enotne liste so namreč predlagali, da se z denarjem iz tako imenovanega plebiscitnega darila postavi v Bilčovsu dvojezične napise. (Poročilo o občinski seji objavljamo na 4. strani). S tem je podžupan Gasser priznal to, kar smo koroški Slovenci vedno trdili: Zakon o narodnih skupinah ni vreden niti svojega papirja!

Ob ponovnem »NE« tako imenovane »slovenske« občine Bilčovs je NT v pretekli številki objavil žalostno bilanco dvojezičnih napisov, ki je samo ob sebi dovolj zgovorna in je ni treba komentirati. Kot zani- miv detalj ob robu samo to, da je na preteklem kongresu FUEV še trdil dr. Ogris z deželnega arhiva, da stoji okoli 70 dvojezičnih napisov in tako skušal »popravljanje« statistiko. Ne bomo se spuščali v debate, ali zdaj stoji več ali manj tabel. Podatke so nam posredovali občinski tajniki, ki gotovo poznajo svoje občine. Pri tem se nam je zgodila neljuba napaka, na katero so nas opozorili z Radiš. Tudi ime »Tulce« je seveda prav tako izmišljotina zastopnikov dežele kot ime »Frajbah«. Pravilno se seveda glasi Tuce.

- na koroške brambovce usul pravi plaz podpor. Ne glede na to, da je zvezna vlada dala Koroški 20 milijonov šilingov »jubilejnega daru«, bo vsak brambovec dobil od Koroške po tisoč, vdove po 500 šilingov, kar po izjavah pristojnega referenta Galloba znaša »dober milijon šilingov.

Država bo dodala še vsakemu nosilcu koroškega križa 1000 šilingov, nosilec »posebnega koroškega križa« pa po dvatisoč šilingov. Več milijonov šilingov bodo torej dobili tisti, ki so pod vodstvom nacističnega zločinca Maier-Kaibitscha delali aktivno za priključitev k nemškemu rajhu.

- Koliko so vredni v Avstriji tisti, ki so se oboroženo borili proti nacismu, bi lahko skleпали iz tega, koliko podpore so dobili koroški Slovenci. Za projekt o izgraditvi dvojezičnih otroških

- vrtcev je urad zveznega kanclerja odobril 50.000 šilingov, za gradnjo Kulturnega doma Danice v Šentprimožu 3000(!) šilingov, prošnja SPD Srce iz Dobrle vasi pa je zaenkrat zavrnjena, ker društveniki baje niso opisali namen subvencije, čeprav so zaprosili za podporo pri izgradnji knjižice.

K tem skromnim tisočakom, ki jih bodo prejeli brambovci v teh dneh, je treba prišteti še polovične vožnje in popustki za tiste, ki bodo šli 10. oktobra v Celovec marširat. Tako železnice kot avtobusi in mestni avtobusi bodo dajali posebne popuste, ki jih moramo plačati tudi slovenski davkopllačevalci. Uredništvo NT je prejelo več telefonskih klicev, v katerih nas bralci ogorčeno sprašujejo: Zakaj potem ne dobijo podpore tudi tisti, ki bodo šli na Oktobrski tabor? Res, zakaj pa ne?!

Lanc proti neonacističnim skupinam

Zločinski bombni atentat v Münchnu, ki gre na konto nemškoralnoneonacistične »Skupine Hoffmann« je po vsem svetu sprožil val ogorčenja. V Avstriji se je včeraj oglašil k atentatu notranji minister Lanc, ki je dejal, da segajo aktivnosti neonacističnih skupin tudi v Avstrijo. S tem v zvezi je minister Lanc dejal, da si ne more predstavljati, da je NDP financirala svoj volilni boj samo s prostovoljnimi prispevki. Kot je povedal minister Lanc, obstajajo v inozemstvu gotovi konti, iz katerih prihaja denar v Avstrijo. Ti konti so bili ustanovljeni že pred letom 1945, je dejal Lanc.

Hkrati se je Lanc izrazil proti temu, da se neonacistično skupino ANR — Aktion Neue Rechte še enkrat pripusti k visokošolskim volitvam. ANR (naša slika) nastopa tudi kot paramilitarno spremstvo pri nastopih predsednika KHD dr. Feldnerja.

S SEJE PREDSEDSTVA NSKS:

Podpora učiteljem na dvojezičnih šolah

Na šolskem področju je vrsta vprašanj, ki čakajo na nujno rešitev, če naj bi bila zagotovljena dobra jezikovna izobrazba naše mladine. Učitelji na dvojezičnih ljudskih šolah se prav zdaj borijo proti omejitvi ur za jezikovni pouk in za zmanjšanje maksimalnega števila učencev v razredu. Šolske oblasti očitno ignorirajo izkušnje in potrebe na dvojezičnih šolah.

Predsedstvo Narodnega sveta zato popolnoma podpira učitelje, ki se prizadevajo za izboljšanje neznosnega stanja tudi z vlogami na Deželni šolski svet ter na prosvetno ministrstvo. Da bo treba te zadeve še temeljiteje obravnavati skupno z učitelji in odločneje nastopati, ker je ustrezna ureditev šolskih vprašanj za slovensko narodno skupnost na Koroškem dejansko prvenstvenega pomena, je bila soglasna ugotovitev predsedstva na seji v ponedeljek, 29. septembra 1980.

Na tej seji je vodstvo Narodnega sveta razpravljalo tudi o nekaterih detajlnih predlogih k Operativnemu koledarju osred-

njih organizacij. V izdelavi je neke vrste »gospodarski papir«, ki naj bi vseboval vse zahteve in predstave glede vključitve kor. Slovencev v gospodarsko dogajanje v koroškem prostoru in pa osnutek, ki obravnava problem slovenskih oddaj v avstrijskem radijskem in televizijskem programu.

Predsedstvo se je nadalje bavilo z mladinskim delom in k tej točki dnevnega reda povabilo tudi zastopnike Koroške dijaške zveze. Z imenovanjem novega mladinskega referenta Franca Wakouniga si pričakujeta obe strani, da bo možno znatno izboljšati servis za mladino in mladino spet bolj vključiti v kulturno-politično delo.

Na dnevnem redu seje so bile še točke kot poročilo Nadzornega odbora, organizacijske priprave in obravnava raznih prošenj za jesensko delo; v zvezi s pojavljanjem NDP na Koroških tleh prav zdaj v oktobrskih dneh pa je predsedstvo sklenilo izjavo za tisk, ki jo prinašamo na drugem mestu današnje izdaje NT.

Oktobrski tabor v Pliberku

Prireditve Oktobrskega tabora na podeželju se nadaljujejo. V soboto, 4. oktobra, bodo priredili organizatorji Oktobrskega tabora skupaj s Slovenskim prosvetnim društvom »Edinost« iz Pliberka »Večer Pesmarjev«, ki ne bo, kot prvotno javljeno, pri Švarclnu, ampak v pliberški Posojilnici.

Na Večer pesmarjev bosta nastopila znana dunajska kantavtorja Heli Deinböck in Martin Auer, pridružilo pa se jima bo še duo Kora iz Raven. Organizatorji še posebej opozarjajo, da prireditve ne bo pri Švarclnu, ampak v Posojilnici.

SIC izdal 3. naklado »Das Volksgruppen-gesetz eine Lösung«

Slovenski informacijski center (SIC) je izdal že 3. naklado študije dr. Pavla Apovnika, »Das Volksgruppengesetz — eine Lösung?«, ki je že tako znana, da je ni treba posebej predstavljati. Tretja naklada je izšla v ročni žepni obliki, njej pa je dodana še razprava dunajskega solidarnostnega komiteja iz leta 1976 »Für die Rechte der Minderheiten«. Zdjaj je v eni izdaji zbrana temeljna informacija o koroških Slovencih in je predstavljen dejanski obraz julijske zakonodaje. Namesto odgovora je objavljen tekst Janka Ferka, ki je izšel v literarnem glasilu »manuskripte« objavljeno je tudi razmišljanje dr. Saxerja o dvojezičnosti in razprava dunajskega zgodovinarja univerzitetnega

profesorja dr. Michaela Mitterauerja o praznovanjih 10. oktobra. Brošura stane 35 šilingov.

DAS VOLKS GRUPPEN GESETZ

Eine Lösung?

Der Standpunkt der Kärntner Slowenen

Dritte, mit einem Nachdruck von „FÜR DIE RECHTE DER MINDERHEITEN“ erweiterte Auflage

CZETTEL UMRL

Srčna kap je zadela namestnika deželnega glavarja Nižje Avstrije Hansa Czettla. V osrednjem kraljestvu črnih je Czettlu uspelo, da se je dosedanjemu deželnemu glavarju Andreasu Maurerju pri zadnjih volitvah zelo približal, tako da bi po Maurerjevem odhodu imel pri naslednjih volitvah veliko izgledov postati novi deželni glavar, saj je Maurerjev naslednik Ludwig zapleten v številne gospodarske škandale. Czettel je bil notranji minister velike koalicije in nasprotnik Kreiskega pri volitvah predsednika SPÖ.

VOJNA OKOLI OLJA

Med Irakom in Iranom je izbruhnila vojna, ki utegne imeti nepregledne posledice v tem labilnem prostoru. Sicer javljata obe strani svoje uspehe in neuspehe nasprotnikov, sicer je po dobrem tednu vojskovanja zmanjkalo obema orožja in predvsem municije in je precejšen del prevoznih sredstev in tankov ter letal uničen, vendar vlada negotovost naprej. Kajti proti nepreračunljivemu koraku ene ali druge strani na naftna polja se nihče ne more prav braniti. ZDA so od olja manj odvisne kakor Evropa in Japonska.

KREISKY SVARI

V zvezi z vojno Irak-Iran je svaril kancler Kreisky pred dalekosežnimi posledicami. Treba je konflikt med obema državama umiriti. Kajti, tako Kreisky, tudi vrv proti drugim sodom smodnika gorijo. Kot primer je omenil Libanon, najhujše pa bi bilo, če bi stekli skupaj različni konflikti na Bližnjem Vzhodu. — V tej zvezi se pojavljajo glasovi, da je izbruhnil konflikt dober teden pred izbruhom ravno na Dunaju, kjer so se arabske države okoli golfa zavezale proti Iranu in tako opogumile Irak za vojno.

ITALIJA BREZ VLADE

Italija spet nima vlade: 39. povojna vlada, ki jo je vodil Francesco Cossiga, je odstopila, potem ko je v parlamentu doživela poraz pri glasovanju o gospodarskem programu. Glasovanje je izgubila vlada z 298 proti 297 glasovi. Dosedanja vlada je bila prva koalicija sredine in leve, pred njo pa je bil na vladi kabinet iz krščanskih demokratov, socialistov in republikancev. Pikanterija ob robu: tik pred glasovanjem je vlada dobila zaupanje. — Fiat je nato preložil svoj namen, da odpusti tisoče delavcev.

ANDROSCH NAPREDUJE

Avstrijski vicekancler in finančni minister napreduje: v nedeljo je vodil v Washingtonu sejo mednarodnega odbora vrednot. To častno nalogo je dobil kot finančni minister z najdaljšo aktivno dobo. — Na Dunaju pa si utegne pridobiti dodatnih simpatij zaradi tega, ker je pustil svoje sodelavce v Consultatio izdelati načrt, kako bi svojo davčno pisarno prepisal v last svojim sodelavcem in bi tako napravil resničen korak v smer sodločanja zaposlenih, ki bi tako istočasno postali solastniki pisarne.

10. oktober je povod za občni zbor NDP!

V zvezi s proslavami 10. oktobra bo na Koroškem tudi praznik posebne vrste: Burgerjeva nemškonacionalna NDP bo priredila tukaj svoj občni zbor; to bo dan po plebiscitnih proslavah, katere bodo Burgerjevi kameradi brezdvomno ojačili. Pa še nekaj drugih prireditelj načrtuje in organizira NDP za to priliko: med drugim koroški večer s koroškimi kameradi ter politično zborovanje.

Na ta dejstva je opozorilo predsedstvo Narodnega sveta koroških

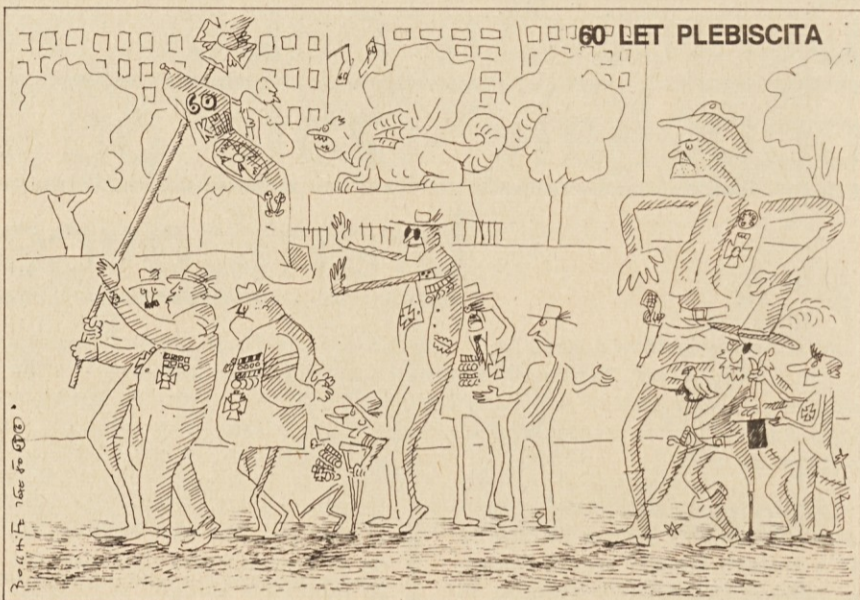
Slovencev na svoji zadnji seji v ponedeljek zvečer.

NSKS je zato sklenil, da v posebnem pismu notranjemu ministru Erwinu Lancu zahteva prepoved teh prireditev.

NSKS pa je opozoril tudi na ozke personalne povezave med NPD in Heimatdienstem: organizator koroških prireditev NDP je neki inž. Franz Stourac, ki je kot dolgoletni organizacijski vodja Heimatdiensta visok funkcionar tega društva. Vendar ni edini heimat-

dienstovski odbornik s stičišči s NDP. Celo predsednik Heimatdienst Feldner se je pri svojem predavanju na Dunaju lahko zanesel na »Saalschutz« nacističnih pretepačev; vse to samo zaokrožuje in izpopolnjuje nakazane povezave.

Zato NSKS ponovno zahteva prepoved NDP in Heimatdienst. Za ta korak ni treba novih ali posebnih zakonov; popolnoma zadostuje, če se oblast poslužuje obstoječih. To pa je zapoved ure in časa.

Na žalost! Za 100.— šil. dnevno se moramo s temi poklicnimi skupinami zadovoljiti!

Zvezna gimnazija za Slovence pošti v Celovcu »neznana«?

Konec meseca avgusta sem na pošti v Gorici (Italija) oddal za Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu kot navadno pošiljko in kot tiskovino knjigo, toda pošiljka ni dosegla svojega cilja. Dne 22. 9. t. l. sem jo prejel po pošti nazaj, z navedbo, da se je naslovljenec preselil. Dobesedno: »Empfänger verzogen«; žig pošte: Klagenfurt 9020; slabo viden datum: 5. 9. 1980; drugi žig: »Zurück an den Absender«.

Na pošiljki je bil naslednji naslov:

Bundesgymnasium für Slowenen
Zvezna gimnazija za Slovence
(Knjižnica)
Lerchenfelderstraße 22
KLAGENFURT/CELOVEC (Austria)

Pri vrnjeni pošiljki so bile prečrtane besede: Lerchenfelderstraße 22 ter KLAGENFURT — CELOVEC (Austria).

Omenjeni naslov oz. ulico sem vzel iz karte mesta Celovec, ki jo je izdala družba Freytag—Berndt u. Artaria, Wien. Datuma natisa na karti ni. Pač pa je tu navedba: »In Zusammenarbeit mit dem Stadt-

bauamt der Stadt Klagenfurt«. — Potem ko sem pošiljko prejel nazaj, sem ponovno pogledal na to karto. In res, na seznamu celovških gimnazij na hrbtni strani karte je sicer navedena ulica, kjer naj bi bila Slovenska gimnazija, kot Lerchenfelderstraße 22; toda na sami karti (zemljevidu) celovškega mesta jo najdemo tudi označeno z rdečo barvo, toda na Ebenthalerstraße. — Na videz je ravnala celovška pošta torej pravilno: naslov ni ustrejal, gimnazija se je preselila, zato je pošiljka romala nazaj v Italijo.

Toda, ko zadevo nekoliko bolje premislimo, se nam pokaže ravnane odgovornih službencev na celovški pošti v nekoliko drugačni luči: Je mogoče, da je Slovenska gimnazija omenjenim službencem nekaj tako neznanega, da ne vejo, kam se je bila preselila z Lerchenfelderstraße? Ali ta gimnazija res ne prejema nikake druge pošte?

Ker se mi upira misel, da so poštni službenci v Celovcu tako malo razgledani in nevedni, je mogoče sklepati samo na eno možnost: motil je dvojezični naslov, nemško-slovenski. Zato je bila navedba uli-

ce, kjer je bil stari sedež gimnazije, zadosten izgovor, da je bila pošiljka zavrnjena. Kot da bi bil Celovec kako svetovno vlemesto in bi bila takšna ustanova, kot je Slovenska gimnazija, le ena izmed sto ali tisoč drugih!

Postopanje je res edinstveno in bi mu v današnji Evropi težko našli primero. Na vsak način pa ni vestno.

Dr. Jožko Šavli

Brambovci so hudi ...

Koroški Abwehrkämpferbund je naslovil na borca za severno mejo 1918/20 pismo, v katerem vabi ta podorganizacija Heimatdiensta, naj bi se srečali, se skupno spominjali mrtvih ter obujali spomine.

Na prireditvi Abwehrkämpferbunda zadnje nedelje je hotel predsednik te organizacije Einspieler očitno postaviti svojo organizacijo kot kar se da miroljubno. Poročal je o tem pismu in o negativni reakciji nanj.

Temu se ni čuditi. V listu strešne organizacije, KHD-ja, Ruf der Heimat, so bili vedno zopet objavljeni člani o borcih za severno mejo, ki so bili vse prej spravljenega značaja. Borci za severno mejo, tako bi se dalo razbrati, še vedno preživijo na »ugodno možnost«, da bi zgrabili s svojimi kremplji južno Koroško še enkrat.

Morda pa so borci za severno mejo pazljivo zasledovali spomine gospodov od Abwehrkämpferbunda na svečanostih. Npr. na Ulrichsbergu vsako leto, kjer se zberejo brambovci in SS-ovci ter složno vbujajo spomine na slavne čase. In Abwehrkämpferbund se čudi, zakaj borci za severno mejo nimajo apetita, da bi sledili vabilu take organizacije.

Pač pa so borci za severno mejo pred kratkim objavili resolucijo o trenutnem zaskrbljavčem položaju na Koroškem.

TEDNIKOV KOMENTAR

Zgodovina ni samo obračunavanje
BORUT SOMMERGERGER

TEDNIKOV KOMENTAR

Če nam paše ali ne, zgodovinar ima v politiki mnogokrat opravka s starozaveznim izrekom »Okno za oko, zob za zob«, tako je okorno formuliral svoje poglede na zgodovino pisje zastopnik deželnega arhiva Ogris na minulem simpoziju o koroškem plebiscitu. Stavke zgovorno ponazarja dvomljive nazore, s katerimi imamo še vedno opravka na Koroškem. Izrek pa tudi potrjuje pravilnost osrednjih organizacij, da ne sodelujejo na proslavi ob 60-letnici plebiscita, ki bo letos spet neke vrste obračunavanje, pač tako, kot je formuliral zastopnik koroškega »uradnega« zgodovino pisja — oko za oko, zob za zob.

Kljub tem izpadom Ogrisa, ki je pred mednarodnim forumom odličnih zgodovinarjev le povedal to, kar lahko beremo tudi iz glasila Koroškega Heimatdienst in kar ne vrže ravno najboljše luči na njegova znanstvena prizadevanja, je simpozij potekal tako, kot so si pričakovali organizatorji. Zanje je formuliral vodja simpozija, prof. Rumpler že v prejšnjem Tedniku, da pri simpoziju ne more iti za neke vrste obračunavanja, zanj je »gotovo, da plebiscit ni bil zmaga ene skupine nad drugo, ampak kompromis manjšine z večino«. Slično je poudaril prof. Rumpler tudi v otvoritvenem predavanju k simpoziju, ko je

omenil, da je iz tega »kompromisa« nastala za Koroško tudi obveza in da bi bil čas, da obveznosti tudi izpolnijo.

Značilno je, da se je konfrontacije mnenj in raziskav zbal del nemškonacionalnih koroških zgodovinarjev, da je vedel Heimatdienst že pred začetkom simpozija, da »prireditelj ne bo služila spominu osvoboditve (?) Avstrije«. Čeprav je preteklo še premalo časa od prireditve, da bi lahko premleli vse, kar je bilo v treh dneh povedanega, vendarle lahko ugotovimo, da bodo nekatere teze Martina Wutteja, papeža nemškonacionalnega zgodovino pisja, doživele tak polom, kot njegovi »vindišarji«. Gre v prvi vrsti za heroiziranje brambovcev in za mitologizacijo plebiscita. Nihče namreč ni dal zadostnega »opravičila« za dejstvo, da se je po plebiscitu pojavilo nekaj sumljivih glasov, na katere je opozoril prof. Bogo Grafenauer, ki je s svojo osebnostjo sodil med najzanimivejše predavatelje.

Smernice bodočega dela zgodovinarjev je začrtal tudi dunajski zgodovinar Andrej Moritsch, Ziljski rojak, z ugotovitvi-

jo, da do sedaj še nimamo analize volilnih izidov, če izvememo študije prof. Pleterskega. Za bodoče delo političnih organizacij pa bo treba še bolj razmišljati o dejstvu, da je po plebiscitu uspelo nemško-nacionalni politiki, da je izluščila iz slovenskega telesa velik del nezavednih Slovencev, ki smo jih izgubljali tudi po lastni krivdi. Karl Stuhlpfarrer je v svojem referatu nakazal, koliko ilegalnega denarja je teklo na Koroško, koliko se je kreditiralo za bodoče politične namene.

Kreditna politika ilegalnih nacistov in njihovih pristašev ni bila nepomembna. Njej nasproti so stale borne slovenske Posojilnice, ki so dajale kredite le kmetom, kot beremo v Petkovih spominih. Tako so si Slovenci sami odtujevali delavski razred, in ne samo njega. Morda se tudi tu skriva del uspeha Wuttejeve teorije »vindišarjih«, ki je tej skupini Slovencev, ki se je polagoma odtujevala, dal še nekakšno »znanstveno« podlago. Ne upam si trditi, da je kreditna politika Posojilnic bila sokriva. Vem le, da se slični pojavi v naših Posojilnicah in njeni centrali ponavljajo.

Simpozij o plebiscitu: Nemškonacionalne teze se majejo

V soboto, 27. 9. 1980, se je končal na celovški univerzi simpozij o plebiscitu, katerega je organizirala tukajšnja univerza (zgodovinski inštitut, prof. Rumpler). Kot smo že poročali, so se udeležili tega simpozija mednarodno znani znanstveniki. Kljub temu, da je koroško zgodovinsko društvo odklonilo sodelovanje, je simpozij uspel (ali pa ravno zaradi tega?) —. Simpozij je dokazal, da diskusija o plebiscitu in manjšinski problematiki ni samo mogoča, temveč tudi potrebna. Sicer eksponenti Heimatdiensta niso sledili nivoju referatov in diskusij, toda že navzočnost zgodovinarjev izven Koroške in Avstrije je preprečila demagoške izpade v heimatdienstovskem stilu, ki smo jih bili vajeni prej kdaj.

Kot smo že poročali pred simpozijem, je bilo pričakovati, da marsikatera ocena obdobja po prvi svetovni vojni ne bo zdržala znanstveni kritiki.

Simpozij je to v celoti potrdil. Potek je prikazal vrsto nerešenih vprašanj, o katerih je do danes na Koroškem veljalo, da so nesporna. Organizator prof. Rumpler sam je na koncu simpozija ugotovil, da je prireditelj prvi začetek ne pa konec skupne znanstvene diskusije. Sploh je prišlo na simpoziju na dan, da je plebiscitna problematika le bolj komplicirana, kot si to mislijo razni amaterski zgodovinarji.

Tako je prof. Rumpler uvodoma, ugotovil, da se ne strinja z ugotovitvijo, da je o plebiscitu že vse povedal nemškonacionalni zgodovinar dr. Martin Wutte. Univerzitetni docent Haas iz Salzburga ter univ. asistent Stuhlpfarrer z Dunaja pa sta našla dosti kritičnih pripomb na račun Wutteja; z originalnimi citati sta dokazala nemškonacionalno usmerjenost tega na Koroškem še danes edino »veljavnega« zgodovinarja za plebiscitno obdobje.

Zgodovinarji so si bili na jasnem, da plebiscitno obdobje oz. okoliščine plebiscitne odločitve ni moč analizirati izolirano od tedanje evropske situacije. Na pariških mirovni pogajanjih ni šlo za samoodlobo narodov,

temveč za interese zmagovalcev. Univerzitetni profesor Feller iz Salzburga je v svojem referatu nazorno prikazal pogajanja na mirovni konferenci, in nakazal interesne skupine ter njihov vpliv na Koroški plebiscit.

Med udeleženci simpozija: ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Reginald Vošpernik, prvi kandidat KEL Karel Smolle, član predsedstva NSKS dr. Franc Wutti (z leve)

V tej luči pa je treba tudi videti pomen obrambnih bojev na Koroškem. Teza, da je edinole obrambni boj na Koroškem privedel do plebiscita, je nevzdržljiva. Vloga Italije, ki je nasprotovala kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, je bistveno olajšala pozicijo Avstrije. Obrambni boj je pri pariških mirovni pogajanjih igral podrejeno vlogo. Zanimivo diskusijo je načel prof. Pleterski, ki je na ugotovitve, da je ob plebiscitu šlo za samoodlobo nemškogovorečega prebivalstva na Koroškem, poudaril, da je moč govoriti le o samoodlobi koroških Slovencev, kajti ti so bili na južnem Koroškem v večini in poleg tega integralni del celotnega slovenskega naroda. Sploh pa etnični položaj južne Koroške ni igral bistvene vloge pri plebiscitni odločitvi. Socialni, predvsem pa politični momenti so bili bistveni pri plebiscitni odločitvi.

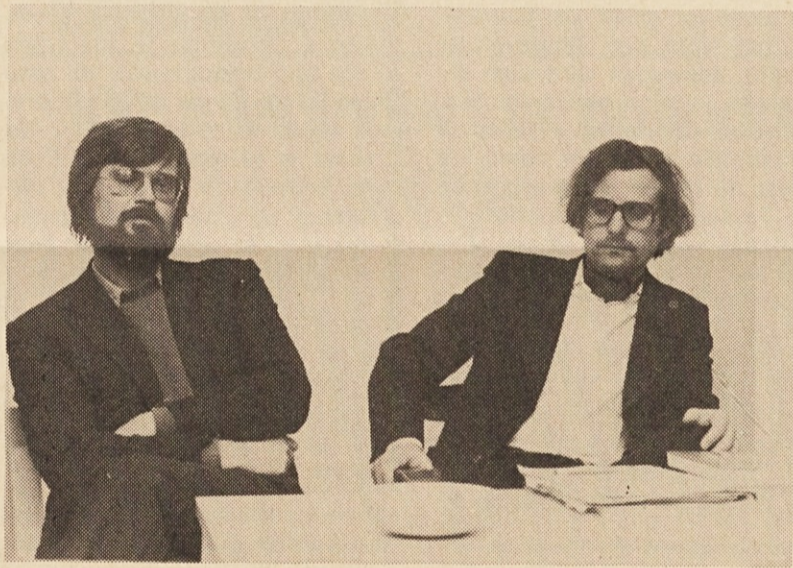
Univ. asistent dr. Moritsch z Dunaja pa je v svojem referatu postavil povsem zanimivo in no-

vo tezo: po tem naj bi se slovenski kmet odločil za Avstrijo, del delavcev oz. nameščencev pa za Jugoslavijo. Moritsch je svojo tezo zagovarjal z gospodarskimi argumenti. Agrarna Jugoslavija iz konkurenčnih vzrokov za kmeta naj ne bi bila pri-

polagati večjo pažnjo na mikroanalize socialnega in gospodarskega položaja kot činitelja za plebiscitno odločitev.

V referatih Haasa in Stuhlpfarrerja, ki sta obravnavala medvojno obdobje na Koroškem, je bilo nazorno nakazano, da obljub pred plebiscitom niso nikdar v medvojnem obdobju izpolnili. Nasprotno, Stuhlpfarrer je nakazal tri funkcije nemške narodnostne politike po plebiscitu na Koroškem: priprave za priključitev k Nemčiji, integracija prebivalstva k avtokratično obvladani skupnosti ter priprave nemške ekspanzije na jugovzhod. Nemška narodnostna politika na Koroškem, ki je bila tesno povezana s finančnimi institucijami v rajhu, je bila potemtakem antiavstrijska antidemokratska in je imela ekspanzionistični karakter.

Haas, ki je govoril o strankah in njihovem zadržanju do slovenske manjšine je ugotovil, da so vse nemške stranke bile sovražno nastrojene proti Slovincem. Sicer socialdemokrati niso zagovarjali nasilne germanizaci-

Dr. Karl Stuhlpfarrer (Dunaj) in dr. Haas (Salzburg) posebejblata novo zgodovinske Avstrije

vlačna. Isti vzroki naj bi bili merodajni, da se je potem le odločil za industrializirano Avstrijo, kjer bi z lahkoto prodal pridelane izdelke.

Čeprav se niso vsi zgodovinarji strinjali s to tezo, so si bili edini, da bo potrebno v bodoče

je, pa tudi za Slovence se niso zavzemali, čeprav so se zavedali, da jih ob volitvah podpirajo Slovenci.

Kako se časovna obdobja lahko ponavljajo, je bilo razvidno iz referata docenta Haasa. Ta je ob zaključku svojih izvajanj pri analizi socialnih demokratov dejal, da je bila njihova strategija taka, da sicer niso ojačevali proces asimilacije z nasilnimi metodami, ničesar pa niso ukrenili, kar bi pospeševalo razvoj manjšine. Ravnotako socialna demokracija nikdar ni priznala, da obstoja gospodarska in družbena neenakost. Te teze ter izvajanja Emila Brixia z inštituta za avstrologijo na Dunaju, ki je nazorno pokazal, kako so ljudska štetja bila instrument manipulacije in asimilacije koroških Slovencev, so koroški listi »sramežljivo« zamolčali.

Udeleženci so se strinjali, da je simpozij nakazal celotno problematiko plebiscita, tako rešena in še nerešena vprašanja. Celoten potek plebiscita, atmosfera ter nivo referatov in diskusije, je bil pozitiven, tako, da bo mogoče v bodoče še naprej razpravljati o še nerešenih vprašanjih.

Za upati je, da bodo odgovorni politiki na Koroškem, že kar kmalu zvedeli za rezultate simpozija. To pa zaradi tega, da bodo mogli revidirati določena stališča k plebiscitu. M.

Odmevi iz publike

Univ. as. Folti Sima, Celovec:

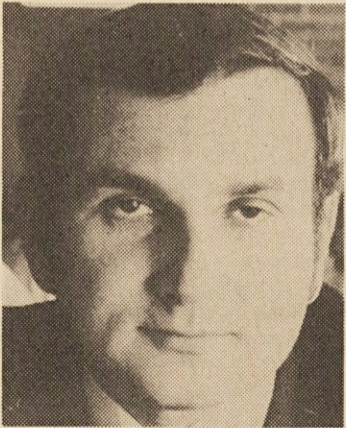
Profesorju Rumplerju je uspelo, da je za simpozij pridobil kompetentne in priznane strokovnjake. Odločitev gotovih krogov, da se ne udeležijo simpozija kaže le, da se ti bojijo znanstvene konfrontacije, ker čutijo, da njihovi argumenti ne bi obveljali. Posebno me je razve-

selil uvodni referat profesorja Rumplerja, ki je zelo jasno in pogumno povedal, da ima Avstrija iz teh časov gotove obveznosti do manjšine, ki jih naj končno izpolni. Mislim, da je drugi dan simpozija nekoliko zaostajal za ostalima dnevoma, vendar ni bilo pričakovati, da se bodo nove teze v tako širokem krogu udeležencev takoj utrdile. Na žalost vpliv simpozija na koroško javnost ni neposreden, saj koroško časopisje deloma popačeno poroča z zasedanja.

Dušan Nečak, Ljubljana:

Najprej je razveseljivo dejstvo, da je sploh do simpozija prišlo. Področje znanosti je tisto, ki na eni strani pomeni najbolj kvalificirano platformo razpravljanja o tako kočljivi temi. Drugič pa lahko znanstveno področje največ prinese k pravilnemu razumevanju te problematike. Velja staro pravilo: kdor ima pravilne in točne informacije in vedenje obeh strani, je na najboljši poti, da spozna pravo sliko dogajanja in jih v tej smeri obdeluje. Zato od simpozija predvsem pričakujem jasno konfrontacijo znanstvenih stališč, na drugi strani pa, da avstrijska

publika in predvsem nemška javnost neposredno spoznata dosežke in dognanja slovenskih in jugoslovanskih zgodovinarjev na tem področju. Doslej je namreč pri največjem delu nemških avstrijskih zgodovinarjev veljalo pravilo, da se slovenskih znanstvenikov ne uporablja, ker da niso objektivni, v ostalem pa zaradi nepoznanja slovenskega jezika. Oba elementa sta privedla do tega, da z izjemo mladih historikov slovenska historiografija nemškim zgodovinarjem v originalu ni bila znana. Da simpozij izpolnjuje to nalogo, vidim v tem smisel sodelovanja.

Knjige, ki jih priporočamo

Pomembne publikacije ob
60-letnici plebiscita

Ob simpoziju je izdal Slovenski znanstveni inštitut (SZI) pomembno študijo dekana ljubljanske univerze prof. Janka Pleterskega »Elemente und Charakter der plebisitären Entscheidung in Kärnten«. Študija je izšla v zborniku Koroški plebiscit, ki ga je izdala Slovenska matica 1970. Prevod je izšel kot 5. zvezek SZI v seriji »dissertatione in razprave«, obsega 90 strani in ga prodajajo za 90 šilingov. Prevod ilustrirajo skrbno izbrani primeri plebisitne propagande. Avtor v študiji osvetljuje ozdaja plebisitne odločitve in pride do zaključka, da spoštovanje manjšinskih pravic ni samo nek »časni dolg«, ki si ga je naložila Avstrija, temveč predvsem predstavlja edino pot k obojstransko zadovoljivi rešitvi koroškega vprašanja.

Prireditelji Oktobrskega tabora so pretekli teden predstavili na posebni tiskovni konferenci dvojezično brošuro, ki nosi naslov »Dvojezično v osmo desetletje«. Bro-

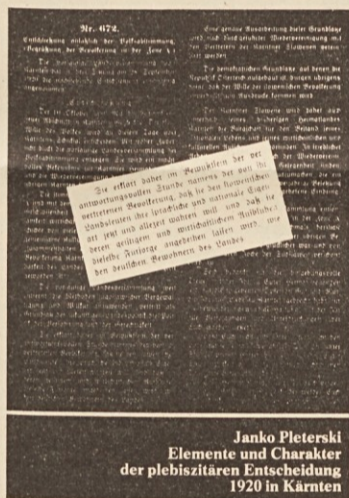
OKTOBERARENA
OKTOBRSKITABOR

zwei dvo
sprachig jezično
in die v osmo
80er Jahre desetletje

gegen den
minderheiten-
feindlichen
dreiparteienpakt
für einen
neuen oktober

zoper proti-
manjšinski
pakt
treh strank
za nov
oktober

šura opisuje razvoj gibanja okoli Oktobrskega tabora, predstavlja koncept za nov oktober, objavljeni so tudi odlomki literarnih del Dela Vedernjaka, Janka Messnerja, Prežihovega Voranca, Bernharda Bünkerja in drugih. Brošura obsega 100 strani in je opremljena z bogatim slikovnim materialom. Pod naslovom »Zoper protimanjšinski pakt treh strank« je objavljena kritična analiza tristrankarskega sporazuma iz leta 1979. V analizi ugotavljajo avtorji, da je pakt treh strank dosledno nadaljevanje že več kot dve generaciji trajajoče nemškonalne propagande, vrh tega pa tudi njen uzvrševalec. S to brošuro je izdajatelj hkrati uspel, da podajo obsežen pregled dela Oktobrskega tabora. Brošuro prodajajo v slovenskih knjigarnah za 40 šilingov. Tudi iz Kluba slovenskih študentov javijo, da so izdali brošuro, ki obravnava problematiko plebiscita in praznovanj h 10. oktobru.

Janko Pleterski
Elemente und Charakter
der plebisitären Entscheidung
1920 in Kärnten

Kulturni sprehod na Ziljo

Kulturno-zgodovinski ogled cerkve na Vratih v Ziljski dolini, tik ob tromeji, je bil nova iniciativa, ki se je na mah obnesla. Dr. Marijan Zadnikar (Ljubljana) je lepemu številu domačinov, ki so se odzvali povabilu Katoliške prosvete in Prosvetnega društva »Zila«, zelo izčrpno podal zgodovino cerkvene stavbarske umetnosti na sploh in zgodovino stenskega slikarstva prav cerkve na Vratih, ki sodi med najznamenitejše umetnostne spomenike našega kraja.

Leta 1886, v rojstnem letu slovenskega umetnostnega zgodovinopisja (rojstno leto pionirjev te znanosti: France Stele,

Izidor Cankar, Bojeslav Bolé), so te freske prvič odkrili, pred 15 leti pa drugič. Tokrat so jih tudi skrbno restavriral in obdelali tudi znanstveno. Ogled cerkve je brez dvoma posebno doživetje; pri gostišču Straßhof (družina Zwitter) se odcepi pot h cerkvi.

NT je vprašal iniciatorja tega ogleda Janka Merkača, ki hoče organizirati podobne ogleda tudi v bodoče, po motivih te spodbudne akcije: »Prvi motiv je ta, da spoznavamo ali vsaj zvemo za našo kulturno dediščino. Turistom sicer ponujamo svojo kulturo, sami pa se malce premalo brigamo za svoje kul-

Dr. Marijan Zadnikar

turno izročilo. Domačini naj bi se začeli ukvarjati z zgodovino — tudi kulturno-umetniško — svojega domačega kraja, ki je bolj pregleden in dojemljiv. To bi bil drugi motiv, tretji pa je ta, da je dr. Zadnikar napisal edinstveno knjigo na to tematiko, ki jo mi vse premalo poznamo. S takimi kulturnimi prireditvami naredimo korak naprej v lastnem izobraževanju, medtem ko pri tradicionalnih prireditvah hočemo posredovati kulturo drugim, gostom, ki jih vabimo.«

FK

100 mladincev na pohodu
sožitja

Katoliška mladina Koroške je vabila na srečanje slovensko- in nemškogovorečih mladih Korošcev ter skupen pohod na Obir. Skupen pohod in srečanje naj bi nakazala nov pristop k praznovanju zgodovinskih obletnic, tokrat 60. obletnico plebiscita.

Že v soboto popoldan so prišli mladinci iz vseh predelov Koroške v Sele, kjer so noč prebili na Kališu. Tam so se spoznali, se pogovarjali in pripravljali besedila za nedeljsko mašo na vrhu Obirja.

V nedeljo zjutraj se je nad 100 mladincev odpravilo na Obir. Preko Šajde in mimo Kacmuna so se vzpenjali po strmi stezi proti vrhu. Marsikomu je zmanjkalo sape, a bodrilne besede in dober vzgled ostalih so pomagali, da so vsi prišli na vrh. Pohoda na Obir pa so se udeležili tudi starejši semestri in tisti, ki jim mir, sprava, spoštovanje, skupnost mnogo pomenijo, kot dr. Rober Saxer, Pepo Mandl in drugi.

Po odmoru na vrhu in kratki vaji, vadili so mašne pesmi, sta kaplan Franc Valentinič in duhovni asi-

stent za mladino, Rudolf Pacher, opravila sveti obred. Oba mlada duhovnika sta formulirala glavne misli tega srečanja, spravo, medsebojno spoštovanje, hrepenenje po miru. Mladinci pa so v priprošnjah izpovedali, da so za dosego sprave in miru pobožne želje davno premalo. Vsak posameznik in vsi skupaj moramo v vsakdanjem življenju kazati in hoditi pot do cilja, do skupnosti.

Dvojezična maša in skupno zapete slovenske ter nemške mašne pesmi so pokazali, da bo vsaj del koroške mladine šel po tej gotovo ne rožnati poti. Na vrhu so se pridružili še mladinci, ki so tja prišli od gališke, šmarješke in kapelške strani ter turisti, ki so ta dan šli na Obir.

MI
ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Ker nam koroškim Slovencem primanjkuje na raznih področjih besedni zaklad, objavljam na tem mestu priročni »nemško-slovenski slovar«, ki ga je sestavil dr. Pavel Apovnik, član vodstva Koroške enotne liste, izšel pa je pri Klubu slovenskih občinskih odbornikov.

Landesplanungsgesetz — zakon o deželnem načrtovanju (ne velja več, zdaj: Raumordnungsgesetz — zakon o prostorskem načrtovanju, in Gemeindeplanungsgesetz — zakon o občinskem prostorskem načrtovanju)

Landesvollziehung — izvajanje deželnih zakonov

Leichen- und Bestattungswesen — pogrebništvo

Lustbarkeitsabgabe — dajatev na zabave, veselice

Mandat — mandat = pooblastilo izvoljenega predstavnika, da zastopa volivce

Mandatar — mandatar = kdor ima pooblastilo, t. j. odbornik, poslanec

Mandatsverlust — izguba mandata

Marktgemeinde — trška občina

Marktpolizei, örtliche — tržno nadzorstvo, krajevno

Mißstand — nepravilna, nepravilnost

Mißtrauensvotum — nezaupnica

Müllabfuhrsgesetz — zakon o odvažanju smeti

Müllgrube — smetišče

Müllverbrennung — sežiganje smeti

Müllverbrennungsanlage — naprava za sežiganje smeti

Muster — vzorec, obrazec

Nachtragsvoranschlag — dodatni proračun

Nachwahlen — dodatne, dopolnilne volitve

namentliche Abstimmung — poimensko glasovanje

nichtbehördliche Aufgabe — neoblastvena naloga

Nichtigerklärung — izrek ničnosti

nichtig erklären — izreči za nično

Nichtigkeit — ničnost

nichtöffentlich — nejavno, -na, -o

Niederschrift — zapisnik (protokol)

Niederschrift verfassen — sestaviti zapisnik

Notstand — stiska, izjemno stanje

Notstandsmaßnahmen — ukrepi ob izjemnem stanju

Oberbehörde — nadrejena oblast (oblast druge stopnje)

Obmann — predsednik

Öffentlichkeit — javnost

öffentlich-rechtlich — javnopraven, -na, -o

ordentlicher Wohnsitz — redno bivališče

Ordnungsbestimmungen — določila o redu (poteku sej)

Ordnungsruf — poziv k redu

örtlich — krajeven, -na, -o

ortsansässig — bivač v kraju, domač

Ortsansässiger — domačin

Ortschaft — kraj, naselje

Ortschaftsverzeichnis — seznam krajev, krajevni imenik

Izobraževalni referat pri Krščanski kulturni zvezi je organiziral 21. septembra izlet v Hallein z ogledom znamenite razstave »Kelti v Srednji Evropi«. Na sliki vidimo del udeležencev, naš rojak dr. Mirko Wakounig jim je razkazoval mesto Salzburg.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU
vabi na

Revijo mladinskih zborov

v nedeljo, 19. oktobra 1980, ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu.

Pokrovitelj revije: Zvezni minister za pouk in umetnost dr. Fred Sinowatz. Nastopajo otroške in mladinske skupine iz Žvabeka, Libuč, Globasnice, Dobrle vasi, Šentlipša, Žitare vasi, Celovca, Šmarjete v Rožu, Sel, Slovenjga Plajberka, Šentjanža v Rožu, Sveč, Škofič, Šentilja, Rožeka, Borovelj, Šentjakoba v Rožu in iz Ukev v Kanalski dolini (Italija).

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26, tel.: 0 42 22-72 5 65/23 ali 24, ter eno uro pred koncertom pri blagajni.

Obrazi povedo vse: prireditelji Oktobrskega tabora ...

Kot poročamo na posebnem mestu, so prireditelji Oktobrskega tabora izdali posebno brošuro, ki predstavlja gibanje za nov oktober. Iz te brošure prevzema mo del, ki govori o novih alternativah, o novem načinu praznovanja, ki ne predstavlja špekta kel ali nemškonacionalni obračun s Slovenci.

Oktobrski Tabor je nastal iz specifičnega spopadanja z 10. oktobrom kot kristalizacijske točke protislovenskega koroškega nemškega nacionalizma. Zaradi dolgoletnih hudih izkušenj s tem dnevom je treba v »jubilejnem letu« 1980 z vso odločnostjo ugotoviti: **10. oktobra ni več moč »praznovati« v dose danji obliki, pregloboko in predolgo je uničeval sožitje na Ko-**

roškem. Zaradi tega je potrebno proti destruktivnemu nacionalizmu tega »praznika« razviti konstruktivne alternative za Koroško.

Izhajati je iz preudarka oz. izkušnje, da 10. oktober nikoli ni bil le posamezen dogodek, izoliran od ostalega javnega življenja, temveč mu je javno življenje vedno vtiskalo svoj pečat in je s svoje strani koncentrirano učinkoval nazaj na javno življenje. Zaradi tega se tudi refleksi je o alternativah za oktober ne morejo omejevati na sam oktober, temveč morajo zaobsegati celotnost koncepta dvojezičnosti, ki ga hočemo uresničiti. **V tem smislu se zastopniki Oktobrskega tabora razumejo kot gibanje, ki daje ideje za uresni-**

V soboto, 11. oktobra, vsi na Oktobrski Tabor: Za nov oktober — Dvojezično v osmo desetletje

čevanje načela dvojezičnosti, razvija koncepte, jih na kulturnem področju tudi samo izvaja in pospešuje sodelovanje med nemško- in slovenskogovorečimi demokrati.

V tem okviru je treba definirati tudi funkcijo oktobra, kot ga razume Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena v svojem geslu »Za nov oktober«. Oktober ne sme kopati in poglabljati narodne in socialne prepade, temveč mora meriti na odpravo ločujočega v deželi. Obrnjen ne sme biti v prvi vrsti v preteklost, temveč v boljšo prihodnost Koroške. Napraviti mora konec nevarni nacionalistični emocionalnosti, ki se je poslužuje tanek nemškonacionalni sloj, ki ima v rokah

stane kristalizacijska točka stalnega razvoja, v katerem se posebno tematizirata imenovani področji in spravljata v zavest javnosti.

Na osnovi teh načelnih premisslavljanj je Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena izdelal začasni katalog alternativnih predlogov, ki temelji na načelu dvojezičnosti in ga imajo zastopniki Oktobrskega tabora za nujno potreben pogoj za njeno uresničitev. S korakom do konkretnih predlogov stopamo hkrati na tla neposrednega političnega dela, torej na tisto področje, na katerem se obe slovenski osrednji organizaciji zavzemata za interese slovenske narodne skupno-

sti. Zadnji izraz politične usmeritve obeh osrednjih organizacij je Operativni koledar, izdelan konec 1979 in predložen zvezni vladi, 7. decembra 1979.

Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena načelno stoji na temelju politike obeh osrednjih organizacij in se skupno z njima prizadeva za isti cilj. Zato alternativni katalog ni nič temeljno drugačnega kot Operativni koledar, temveč le njegov zaobsežnejši analogon in njegova dopolnitev. V nasprotju z Operativnim koledarjem, ki je nastal iz neposrednega političnega dela in zato vsebuje konkretne politične predloge, je alternativni katalog razvit iz načelnih preudarkov.

Alternative dvojezičnosti — oktobrske alternative

vajeti oblasti, da spet in spet razdvaja ljudstvo. Iz tega razloga naj tudi koroški oktober ne bi bil le posamična prireditev, temveč naj bi sestajal iz kompleksa prireditev in drugih ukrepov, katerih glavni predmet je uresničevanje dvojezičnosti in manjšinskih pravic. Ker sta ti dve delovni področji stalno prisotna politična naloga, spada k značaju oktobra tudi to, da po-

... in demonstracija Heimatdiensta

Veselica v Kotmari vasi

Že lepaki sami so vzbujali pozornost, saj so že sami po sebi prava dokumentacija organiziranega slovenskega prosvetnega delovanja v Kotmari vasi, in to ne samo zadnja leta, kakor bi nekateri radi vbili v ljudi, ampak že od začetka našega 20. stoletja. Seveda se je društveno delo začelo že prej, kakor pričajo zapisani dokumenti. Bili pa so lepaki tudi dvojezični, vabilo je bilo namenjeno vsem občanom Kotmare vasi in vsem prebivalcem na Gurah in v okolici, kakor je poudaril v svojem pozdravnem nagovoru tajnik SPD »Gorjanci« Vinko Wieser. V polni dvorani Pušnikove gostilne v Šentkandolfu je pozdravil tudi kotmirškega župana Josefa Strugerja s soprogo, podžupana Josefa Liendlna s soprogo, in predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevža Grilca s soprogo. Ob začetku »Veselice Gorjancev« je zapel domači mešani zbor pod vodstvom Stanka Wrulicha nekaj pozdravnih pesmi v obeh jezikih, kot prvo Prešernovo »Zdravico«, visoko pesem spošto-

vanju, sožitju in prijateljstvu med narodi.

Seveda ples ne bi bil ples, če ne bi bilo godbe; igrali so zares dobri godci, »Fantje iz Podjune« so navdušili in zvalili na plesišče staro in mlado, prav do zgodnjih jutranjih ur. Sreča je bila tudi ta, da je prav noč med soboto, 27. septembrom, in nedeljo, 28. septembrom, zaradi časovne spremembe trajala za celo uro dalje.

Bilo je torej kar dvakrat polnoč. Za prvo polnoč so dobili nagrade tisti, ki so najbolje ocenili težo košarice z darili. Potem ko je župan Struger uradno stehal košarico, je tudi uradno razglasil njeno težo. Prvo nagrado, košarico, je dobil Hanzej Reichmann iz Želuč, drugo nagrado, steklenico sekta, ki jo je poklonila kotmirška Enotna lista, pa Peter Fantur iz Šentjakoba v Rožu. Pri nagradah so bile tudi enoletne naročnine za Naš tednik in Slovenski vestnik. Naš tednik sta dobili Magda Pack in Magda AdlaBnig, Dravčeva na Novem selu.

ŠPORT

Hobel: moram opustiti nogomet

V razgovoru z Našim tednikom je igralec SAK-a, Martin Hobel povedal, da mora nehati z igranjem nogometa in vrhunskim športom nasploh. To pa iz zdravstvenih razlogov. Martin Hobel je bil dosedaj najuspešnejši strelec golov Slovenskega atletskega kluba. Vsa leta, ko je igral SAK v prvem razredu D, je dal za svoj klub največ golov, v sezoni 1978/79, ko je SAK postal prvak v tej skupini in tako prestopil v Spodnjo ligo, pa so ravno Martinovi zadetki doprinesli k zmagam. V tej sezoni je bil v vsekoroškem merilu najboljši strelec v tem razredu. Tudi letos je bil na najboljši poti, da bi dosegel čast najboljšega golgeterja.

Kot je sam dejal, mora prenehati takoj in to iz zdravstvenih razlogov. Že večkrat ga je pri igrah prijel v prsih krč, zaradi česar je šel k svojemu hišnemu zdravniku. On ga je napotil k specialistu, ki mu je svetoval, naj preneha z vrhunskim športom. Ta odločitev velja takoj in za simpatičnega športnika gotovo ni bila lahka. Hobel sam pa še upa, da bo morda le mogel še kdaj igrati, kar mu želimo tudi mi.

Ko smo v pogovoru z Martinom Hoblom zvedeli, da bo obesil nogometne čevlje na žebelj, tega nismo kar tako meni nič tebi nič registrirali. Kajti preveč poznamo Hobla kot športnika, ki je v igri dal vse iz sebe in je prežet z idejo o športnem nastopanju.

Razlogi, ki so ga prisilili, da mora prenehati z igranjem nogometa, so uvidevni in jasni. Vemo, da zanj ta odločitev ni bila lahka. Vemo pa tudi, da je šport danes razlog in povod marsikateri boleznini in raznolikim poškodbam. O tem ne pričajo samo medicinske statistike, temveč tudi že sama športna poročila. Mnogo športnikov kljub svarilni besedi zdravnika ne preneha s športnim udejstvom. Razlogi so različni. Menimo, naj bo športnik vzgled v svoji panogi kot tudi v spoznanju svojih meja in meja športa sploh.

Galicija — DSG Sele 4:3

Gališko moštvo in igrišče sta za Selane skoraj usodna faktorja. Igra proti Galičanom nosi zmeraj pečat lokalnega derbija, na gališkem igrišču pa Selani zmeraj igrajo dokaj lep kos igre kot bodoči zmagovalci, da se potem za las obrišejo pod nosom, ker so domačini spet odnesli zmago.

Tudi v nedeljo ni bilo boljše. Najprej so domačini povedli z 1:0, Selani so izenačili in dali še drugi gol. Po nepotrebnih napakah obrambe so domačini izenačili in dali še tretji in četrti gol. Kljub temu Selani niso povесili svojih glav in Galičani so morali presneto paziti, da gostje izpod Karavank niso izenačili.

Selani so v nedeljo zares dobro igrali in so moralni zmagovalci te tekme. Dejstvo pa je, da obramba moštva še zmeraj tu in tam »zaspi«, kar pač drugo moštvo izrablja v svoje namene. Prav škandalozno pa je v nedeljo žvižgal sodnik, saj so domačini sami rekli, da je bil njihov dvanajsti in najboljši igralec, ki je vse odločil. To pa naj bo zapisano v spominsko knjigo tistim, ki določajo sodnike za posamezne tekme: dokler bodo nekateri sodniki menili, da si pri igrah, ko igra slovensko moštvo, lahko dovolijo na račun le-tega vsako avanturo, je in bo vsaka igra cirkuška točka in ideja športa farsa.

Taki sodniki ne kvarijo samo vzdušja na igrišču in odnosa med igralci, ampak škodujejo tudi ugledu sodniškega stanu. Kajti menimo, da ima Zveza nogometnih sodnikov toliko treznih in dobrih sodnikov, da se bo morala prej ali slej ločiti od nekvalificiranih in pristranskih piskačev.

SAK — Blatograd 0:0

»Nekam utrujeni se mi zdijo danes igralci,« je v nedeljo pred začetkom tekme povedal trener SAK-a Dragan Rogič. Dejansko smo videli v nedeljo moštvo, ki ni bilo samo utrujeno, ampak je igralo v velikih fazah konfuzno, pri čemer so imeli SAK-ovci še srečo, da so bili gostje še slabši. Če izvezememo nekaj lepih šans, ki sta jih imela Fera in Drnovšek, če izvezememo borbenost Hobla, Luschniga in Woschitzta, o igri ni kaj poročati. Le to, da se posamezni igralci zgubljajo v nepotrebnem driblingu, ki igra ničesar ne prinese, nekateri igralce pa očitno tako utruja, da postanejo preleni, stopiti korak nazaj in tako stalno zakrivajo ofsido. Najbolje je, da igro čimprej pozabimo. Tudi ogorčeni navijači SAK-a, ki so po igri dejali, da po taki tekmi ne bi smeli dati nobenemu moštvu pike. SAK zdaj zaseda z 8 točkami iz 8 iger 8 mesto in zaostaja za prvim (Mostič) za pet točk. Prihodnji nasprotnik, moštvo iz Velikovca zaseda z 10 točkami 3. mesto.

TEKME SAK

SOBOTA, 4. 10. 1980
14.00 Velikovec 23 — SAK 23
15.45 Velikovec — SAK

NEDELJA, 5. 10.
10.30 Borovlje ml. — SAK ml.
igrišče Podgora

Milina Vašega srca se je iztekla, spomin nanjo ohranja naj ljubezen traio

Vsem nekdanjim izseljencem in znancem sporočamo, da so v večno domovino k Bogu, kateremu so v veri in ljubezni zvesto služili, odšli naša dobra mati, stara mati, tašča, sestra, teta in svakinja, gospa

Ana Wieser

pd. Pavrova mama

Blaga rajna nas je zapustila po kratki boleznini nepričakovano v torek, 30. septembra, v 81. letu starosti, okrepcana s tolažili svete vere.

Drago mamo bomo spremili v soboto, 4. oktobra, ob 14.30 uri od mrtvašnice v Šentjanžu v Rožu na tamkajšnje pokopališče, kjer jo bomo po sveti maši položili k zadnjemu zemeljskemu počitku.

Dušo rajne mame priporočamo v blag spomin v molitvi in pri sveti daritvi.

Podslnja vas, dne 30. septembra 1980

V krščanski žalosti:
Hčerke z družinami